

6. Костромін Г. Т. Реструктуризація підприємств як необхідна умова забезпечення їх інвестиційної привабливості, життєдіяльності та конкурентоспроможності. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2012. Вип. 22, ч. 1. С. 56–62.
7. Леміш К. М. Основи формування механізму реструктуризації промислових підприємств. *Економіка і регіон*. 2010. № 25-2 (спец. вип. 2). С. 111-115.
8. Терещенко О. О., Волошанюк Н. В. Фінансові доміанти реструктуризації підприємств. *Фінанси України*. № 4. 2009. С. 82-90.
9. Ченаш В. С. Економічні основи процесу реструктуризації підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 5(10). С. 55-61.
10. Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Маркет ДС, 2008. 432 с.

УДК 338.45:005.21:005.591.6

DOI <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2018-4-40-05>

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЙ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Череп О.Г., д.е.н., доцент

*Запорізький національний університет
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

cherep2508@gmail.com

Досліджено доцільність формування основних стратегій розвитку підприємства залежно від сформованих потреб та встановленого рівня інноваційного розвитку та обґрунтовано впровадження запропонованих стратегій і визначення їх ефективності. Визначено особливості реалізації основних стратегій розвитку підприємства і формування очікуваних результатів інноваційної діяльності (ІД). Окреслено види і типи стратегій економічного механізму інноваційної діяльності промислових підприємств, надано характеристику та визначено їх взаємозв'язок. Крім того, окреслено чинники, за допомогою яких формуються переваги застосування на підприємстві розроблених видів стратегій інноваційного розвитку. Визначено рівень впливу групи показників на інноваційну та інвестиційну стратегії ЕМІД, проведено регресійний аналіз. Унесено пропозиції щодо розрахунку прогностичного значення виробничої, фінансово-економічної стратегії ЕМІД промислових підприємств.

Ключові слова: стратегія, інноваційна діяльність, промислове підприємство, економічний механізм, регресійний аналіз, група показників.

IMPROVEMENT OF ECONOMIC FRAMEWORK'S STRATEGIES OF INDUSTRIAL ENTERPRISES' INNOVATIVE ACTIVITIES

Cherep A.G., Doctor of Economy, Docent

*Zaporizhzhya National University
Ukraine, 69600, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

The expediency of the formation of enterprise development basic strategies depending on the current needs and level of innovative development has been examined. Implementation of the proposed strategies and their efficiency has been substantiated. Peculiarities of enterprise development basic strategies as well as formation of innovative activity's (IA) expected outputs have been identified. Types and kinds of industrial enterprises' innovative activity's economic framework have been identified, characteristics and interrelations have been pointed out. Moreover, factors outlining the benefits of using the developed types of strategies for innovative development have been singled out. The impact level of the group of indicators on innovation and investment strategy of EFIA has been determined, regression analysis has been carried out. Taking into account the selected indicators of the enterprise activity causing significant impact on the EFIA development strategies performance and the obtained regression coefficients for these indicators, the regression equation has been proposed for innovative and investment strategies. Projected values of industrial, financial and economic strategies of industrial enterprises have been proposed.

Key words: strategy, innovation activity, industrial enterprise, economic mechanism, regression analysis, group of indicators.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання інноваційного розвитку підприємств, формування, вибору стратегії інноваційної діяльності та розвитку, застосування економічного механізму, порядку розробки організаційно-економічного механізму, визначення доцільності стимулювання розвитку інноваційного потенціалу детально розглянуто в працях таких науковців: Абойл Д. [1], Акс Ц. [2], Андреева Е. [3], Андрусів У. [4], Аніскін Й. [5], Арванітіс С. [7], Аркадіус К. [6], Аудреш Д. [2], Батковський А.М. [8], Кінаш І. [4], Мазур І. [4], Моїсєєва Н. [5], Нехаєв А. [3], Ной Н.[1], Райс А [1], Ругалін Д. [5], Сєдова О. [5], Трофимець В. [8], Трофимець О. [8] та ін.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі формування стратегії доцільно обґрунтувати необхідність використання одного з видів стратегії на підприємстві (табл. 1). Здійснюється формування основних стратегій розвитку підприємства залежно від сформованих потреб та встановленого рівня інноваційного розвитку та пояснюється доцільність впровадження запропонованих стратегій, тобто визначається їх ефективність, особливості реалізації, очікуваний результат. Крім того, формуються переваги застосування на підприємстві розроблених видів стратегій розвитку.

Таблиця 1 – Види стратегій економічного механізму інноваційної діяльності

Вид стратегії	Характеристика	Тип стратегії	Тип стратегії
Інноваційна	раціональність використання ресурсів, застосування сучасних технологій, виробництво нової продукції, підвищення продуктивності праці, доповнення продукту новими властивостями – стабілізація інноваційної діяльності (ІД)	Активна – ↑забезпечить стрімке зростання всіх показників діяльності, налагодження сфер функціонування, вибір основних напрямів ІД, покращення розвитку підприємства загалом, підвищення загального рівня інноваційного розвитку при одночасному ↓зменшенні загроз ринкового середовища, можливості щодо погіршення результатів діяльності, витрат, випадків банкрутства, неотримання бажаного результату, що гарантуватиме помірний, стабільний, абсолютно стійкий рівень інноваційного розвитку)	Пасивна – ↑↓повільне зростання запланованих показників діяльності, тобто виробничої, господарської, інноваційної та ін. сфер діяльності та можливість одночасного зниження загального рівня інноваційного розвитку, тобто групи аналізованих показників, погіршення економічного розвитку, організації процесу управління розвитком підприємства, що призведе до кризового, передкризового, низького рівня інноваційного розвитку)
Інвестиційна	залучення інвестиційних ресурсів, упровадження інвестиційних проєктів, інвестування в інші галузі економіки, скорочення числа ризиків, спрямування інвестицій у різні галузі діяльності – економічний розвиток		
Маркетингова	організація процесу збуту продукції, ефективність роботи маркетингового відділу, активність застосування маркетингових заходів, нові методи продажу товарів, скорочення витрат, швидкість доставки товарів споживачам стабілізація процесу реалізації продукції		
Технологічна	оновлення застарілого обладнання, доступність інформації, скорочення частки зношених основних фондів, проведення науково-дослідних робіт, впровадження нового обладнання – організація діяльності		
Виробнича	автоматизація процесу виробництва, впровадження новітніх технологій, швидкість та якість виробництва продукції, зацікавленість працівників у виготовленні інноваційної продукції – стабільність господарської діяльності (ГД)		
Фінансово-економічна	раціональність фінансово-господарської діяльності підприємства, рівень фінансової стійкості та незалежності, безпечність економічного розвитку, стійкість взаємозв'язків з партнерами, своєчасність погашення заборгованості, ефективність виробництва та реалізації продукції – стабільність фінансової, виробничої ГД		

Примітка: сформовано автором

Проаналізуємо обрані нами показники для кожного виду стратегії ЕМІД за 2012-2016 рр., здійснимо регресійний аналіз та розрахуємо прогноз шуканої величини по ПАТ «Запорізький механічний завод» на 2017 р. Спочатку визначимо рівень впливу групи показників на інноваційну та інвестиційну стратегії ЕМІД відповідно до проведеного регресійного аналізу, що видно з табл. 2.

Таблиця 2 – Регресійний аналіз групи показників за інноваційною та інвестиційною стратегіями розвитку ЕМІД по ПАТ «Запорізький механічний завод»

Показники	Коефіцієнти	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення	Нижнє 95%	Верхнє 95%	Нижнє 95,0%	Верхнє 95,0%
Інноваційна стратегія								
Чистий прибуток від ІД – ЧП _{ід}	1126,85	780,39	1,44	0,17	-573,47	2827,18	-573,47	2827,18
X ₁ – готова продукція від ІД – ГП _{ід}	-0,95	0,71	-1,33	0,21	-2,50	0,61	-2,50	0,61
X ₂ – чистий дохід від реалізації продукції ІД – ЧДРП _{ід}	0,03	0,20	0,15	0,88	-0,40	0,46	-0,40	0,46
X ₃ – прибуток від продажу інноваційної продукції – ППрП	0,56	0,32	1,74	0,11	-0,14	1,26	-0,14	1,26
X ₄ – собівартість реалізованої інноваційної продукції – СРІП	-0,26	0,37	-0,70	0,50	-1,05	0,54	-1,05	0,54
X ₅ – фінансовий результат ІД до оподаткування – ФР _{ідО}	0,79	0,11	7,25	0,00	0,55	1,03	0,55	1,03
X ₆ – власний капітал на ІД – ВК _{ід}	-0,02	0,01	-1,88	0,08	-0,04	0,00	-0,04	0,00
X ₇ – фінансові витрати ІД – ФВ _{ід}	7,97	5,52	1,44	0,17	-4,05	19,99	-4,05	19,99
Інвестиційна стратегія								
Дохід від інвестиційної діяльності – ДІнвД	-340,33	298,93	-1,14	0,28	-991,65	310,98	-991,65	310,98
X ₁ – чистий прибуток від ІД – ЧП _{ід}	0,26	0,03	9,61	0,00	0,20	0,31	0,20	0,31
X ₂ – фінансові витрати ІД – ФВ _{ід}	-0,92	1,86	-0,49	0,63	-4,96	3,13	-4,96	3,13
X ₃ – власні інвестиції – ВІнв	0,00	0,00	-0,19	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00
X ₄ – загальна сума інвестицій – СІнв	0,01	0,01	1,45	0,17	-0,01	0,03	-0,01	0,03
X ₅ – власний капітал – ВК	0,00	0,00	0,83	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00
X ₆ – довгострокові зобов'язання – ДЗ	-0,12	0,10	-1,26	0,23	-0,33	0,09	-0,33	0,09
X ₇ – оборотні активи	0,00	0,01	0,67	0,51	-0,01	0,01	-0,01	0,01

Примітка: розроблено автором

Серед обраних показників впливу на інноваційну стратегію маємо зростання у 2016 р. проти 2015 р. готової продукції від ІД на 41% власного капіталу спрямованого на ІД на 2,6%, та скорочення порівняно з 2015 р. чистого доходу від реалізації продукції ІД на 10%, прибутку від продажу продукції ІД – на 26%, собівартості реалізованої продукції ІД – на 4%, фінансового результату ІД до оподаткування – на 39%. Серед основних показників інвестиційної стратегії за 2016 р. проти 2015 р. також відбулося зменшення чистого прибутку від ІД на 241 тис. грн, власних інвестицій – на 554 тис. грн, загального обсягу інвестиційних ресурсів – на 298 тис. грн, довгострокових зобов'язань – на 175 тис. грн та маємо зростання лише власного капіталу на 1536 тис. грн, оборотних активів – на 17096 тис. грн. Зауважимо, що фінансові витрати на ІД за період 2013-2015 рр. були відсутні та у 2016 р. становили 59 тис. грн.

Враховуючи обрані показники діяльності підприємства (дані фінансової звітності), що мають значний вплив на результативність стратегій розвитку ЕМІД та отримані коефіцієнти за регресією для цих показників $X_1 \dots X_n$ (дані табл. 2), запропоновано регресійне рівняння за інноваційною та інвестиційною стратегіями (формули 1-2):

$$\text{ЧП}_{\text{ІД}} = 1126,85 + X_1 * \text{ГП}_{\text{ІД}} + X_2 * \text{ЧДРП}_{\text{ІД}} + X_3 * \text{ППрП} + X_4 * \text{СРП} + X_5 * \text{ФР}_{\text{ІД}} + X_6 * \text{ВК}_{\text{ІД}} + X_7 * \text{ФВ}_{\text{ІД}}, \quad (1)$$

де $\text{ЧП}_{\text{ІД}}$ – чистий прибуток ІД, тис. грн.;

$$\text{ДІнвД} = -340,33 + X_1 * \text{ЧП}_{\text{ІД}} + X_2 * \text{ФВ}_{\text{ІД}} + X_3 * \text{ВІнв} + X_4 * \text{СІнв} + X_5 * \text{ВК} + X_6 * \text{ДЗ} + X_7 * \text{ОА}, \quad (2)$$

де ДІнвД – дохід від інвестиційної діяльності, тис. грн.

Розрахунок регресійного рівняння за формулою 1 дозволив спрогнозувати шукану величину інноваційної стратегії, тобто чистий прибуток ІД, який у 2017 р. склав 240,68 тис. грн. Отримане значення прогнозу перевищує суму чистого прибутку ІД за 2016 р. на 26 тис. грн або 12%, що свідчить про налагодження інноваційного розвитку та доцільність впровадження даної стратегії. Одночасно, підставивши дані за обраними показниками з фінансової звітності та отримані коефіцієнти регресії для кожного показника у формулу 5.8 було розраховано прогнозне значення доходу від інвестиційної діяльності, що у 2017 р. становив 32 тис. грн, тобто проти 2016 р. скоротився на 25 тис. грн або 44%. Скорочення доходу від інвестиційної діяльності, як показника інвестиційної стратегії є свідченням існуючих труднощів щодо залучення інвестиційних ресурсів та необхідності коригування даної діяльності.

Далі розглянемо обрані показники для регресійного аналізу за маркетинговою та технологічною стратегіями ЕМІД по ПАТ «Запорізький механічний завод» у 2012-2016 рр. (табл. 3). Серед показників впливу на маркетингову стратегію ЕМІД у 2016 р. проти 2015 р. спостерігається така динаміка: готова продукція ІД зросла на 371 тис. грн; чистий дохід від реалізації продукції ІД зменшився на 503 тис. грн; обсяг реалізованої інноваційної продукції скоротився на 472 тис. грн; витрати на проведення маркетингової діяльності знизилися на 95 тис. грн; позикові кошти, що спрямовуються на маркетингову діяльність, збільшилися на 23 тис. грн. Між обраними показниками впливу на розмір шуканої величини за технологічною стратегією існує тісний зв'язок, та у 2016 р. відносно 2015 р. відбулося зростання заробітної плати на 1450 тис. грн., позикового капіталу – на 288 тис. грн, скорочення основних засобів – на 0,06%, застарілого обладнання – на 0,8%, чистого прибутку від ІД – на 241 тис. грн.

Таблиця 3 – Регресійний аналіз групи показників за маркетинговою та технологічною стратегіями розвитку ЕМІД по ПАТ «Запорізький механічний завод»

Показники	Коефіцієнти	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення	Нижнє 95%	Верхнє 95%	Нижнє 95,0%	Верхнє 95,0%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Маркетингова стратегія								
Прибуток від продажу продукції ІД – ППрП _{ід}	-1834	381,04	-4,81	0,00	-2657	-1011	-2657	-1011
X ₁ – готова продукція ІД – ГП _{ід}	0,42	0,22	1,96	0,07	-0,04	0,89	-0,04	0,89
X ₂ – чистий дохід від реалізації продукції ІД – ЧДРП _{ід}	0,01	0,08	0,14	0,89	-0,15	0,17	-0,15	0,17
X ₃ – обсяг реалізованої інноваційної продукції – ОРІП	0,41	0,09	4,43	0,00	0,21	0,60	0,21	0,60
X ₄ – фінансові витрати – ФВ	0,94	0,72	1,29	0,22	-0,63	2,50	-0,63	2,50
X ₅ – витрати на проведення маркетингової діяльності – ВпМД	5,96	1,96	3,04	0,01	1,72	10,19	1,72	10,19
X ₆ – позикові кошти, що спрямовуються на маркетингову діяльність – ПКМД	-0,10	0,13	-0,77	0,45	-0,37	0,18	-0,37	0,18
Технологічна стратегія								
Загальний обсяг нового обладнання – ЗобНОб	13551	1420,44	9,54	0,00	10504	16597	10504	16597
X ₁ – чистий прибуток від ІД – ЧП _{ід}	-0,21	0,32	-0,63	0,54	-0,90	0,49	-0,90	0,49
X ₂ – заробітна плата – ЗП	-0,54	0,14	-3,96	0,00	-0,83	-0,25	-0,83	-0,25
X ₃ – позиковий капітал – ПК	-0,06	0,05	-1,13	0,28	-0,16	0,05	-0,16	0,05
X ₄ – застаріле обладнання – Зобл	0,00	0,00	65535,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
X ₅ – основні засоби – ОЗ	0,00	0,00	-3,13	0,02	-0,01	0,00	-0,01	0,00
X ₆ – фінансові витрати ІД – ФВ _{ід}	-13,74	5,58	-2,46	0,03	-25,71	-1,77	-25,71	-1,77

Примітка: розроблено автором

Використовуючи отримані дані за результатами регресійного аналізу, тобто коефіцієнти регресії для обраних показників фінансової звітності (табл. 5.6) та їхні розрахункові значення, сформовано регресійні рівняння за маркетинговою та технологічною стратегіями ЕМІД (формули 3-4):

$$\text{ППрП}_{\text{ід}} = -1834,42 + X_1 * \text{ГП}_{\text{ід}} + X_2 * \text{ЧДРП}_{\text{ід}} + X_3 * \text{ОРІП} + X_4 * \text{ФВ} + X_5 * \text{ВпМД} + X_6 * \text{ПКМД}, \quad (3)$$

де ППрП_{ід} – прибуток від продажу продукції ІД, тис. грн.;

$$\text{ЗобНОб} = 13551,39 + X_1 * \text{ЧП}_{\text{ід}} + X_2 * \text{ЗП} + X_3 * \text{ПК} + X_4 * \text{Зобл} + X_5 * \text{ОЗ} + X_6 * \text{ФВ}_{\text{ід}}, \quad (4)$$

де ЗобНОб – загальний обсяг нового обладнання.

Прибуток від продажу продукції ІД є шуканою величиною за маркетинговою стратегією. Підставивши у формулу 3 отримані значення коефіцієнтів регресії (X₁...X_n) для кожного показника та відомі суми обраних показників за період 2016 р., розраховано прогнозне

значення шуканої величини, що у 2017 р. склало 1135,55 тис. грн. Прогнозна величина прибутку від продажу продукції ІД за 2017 р. перевищувала розмір 2016 р. на 5%, що відображає результативність маркетингової стратегії. За технологічною стратегією шуканою величиною, на яку в більшій мірі впливають обрані показники, є загальний обсяг нового обладнання та його прогнозний розмір відповідно до формули 4 у 2017 р. становив 6456,67 тис. грн. Отже, зростання технологічної стратегії у 2017 р. відносно 2016 р. становитиме 7%, що підтверджує можливість покращення інноваційної діяльності шляхом впровадження сучасного обладнання.

За обраними показниками виробничої, фінансово-економічної стратегій по ПАТ «Запорізький механічний завод» у 2012-2016 рр. також було проведено регресійний аналіз (табл. 4). Шуканою величиною виробничої стратегії було обрано обсяг виробленої продукції від ІД на яку за 2016 р. проти 2015 р. здійснюють вплив такі показники: заробітна плата зросла на 1450 грн; чисельність працюючих зменшилася на 20 осіб; витрати на науково-дослідні роботи скоротилися на 114 тис. грн; обсяг обчислювальної техніки інноваційного розвитку зменшився на 482 тис. грн; частка інновацій у виробництві зросла на 11%; прибуток від продажу продукції ІД скоротився на 376 тис. грн. За фінансово-економічною стратегією прогноною величиною було обрано суму чистого прибутку та основні показники впливу на дану величину у 2016 р. відносно 2015 р. мали наступну динаміку: чистий дохід від реалізації продукції ІД зменшився на 503 грн; чистий дохід від реалізації продукції скоротився на 3148 грн; власний капітал збільшився на 1536 грн.; позиковий капітал зріс на 288 тис. грн; дебіторська заборгованість підвищилася на 13734 грн; кредиторська заборгованість зросла на 1006 грн; сума власних оборотних коштів збільшилася на 16808 грн.; обсяг готової продукції зріс на суму 1551 грн; частка виробленої продукції від ІД збільшилася на 371 грн; заробітна плата від ІД підвищилася на 1740 грн.

Таблиця 4 – Регресійний аналіз групи показників за виробничою, фінансово-економічною стратегіями розвитку ЕМІД по ПАТ «Запорізький механічний завод»

Показники	Коефіцієнт	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення	Нижнє 95%	Верхнє 95%	Нижнє 95,0%	Верхнє 95,0%
Виробнича стратегія								
Вироблено продукції від ІД – $ВП_{ІД}$	351,90	812,12	0,43	0,67	-1435	2139	-1435	2139
X_1 – заробітна плата – ЗП	-0,05	0,04	-1,36	0,20	-0,13	0,03	-0,13	0,03
X_2 – чисельність працюючих – ЧПрац	0,41	1,62	0,25	0,80	-3,16	3,98	-3,16	3,98
X_3 – витрати на науково-дослідні роботи – ВндР	1,29	0,80	1,61	0,14	-0,48	3,06	-0,48	3,06
X_4 – обсяг обчислювальної техніки інноваційного розвитку – ОбТІР	-0,13	0,17	-0,75	0,47	-0,51	0,25	-0,51	0,25
X_5 – частка інновацій у виробництві – ЧіннвВ	5,49	2,36	2,33	0,04	0,30	10,68	0,30	10,68
X_6 – фінансові витрати ІД – $ФВ_{ІД}$	7,25	2,45	2,96	0,01	1,85	12,65	1,85	12,65
X_7 – чистий прибуток ІД – $ЧП_{ІД}$	-0,02	0,07	-0,25	0,80	-0,17	0,13	-0,17	0,13
X_8 – прибуток від продажу продукції ІД – $ППрП_{ІД}$	0,00	0,09	0,01	1,00	-0,20	0,20	-0,20	0,20
Фінансово-економічна стратегія								
Чистий прибуток – ЧП	4707,81	31466,57	-0,15	0,89	-92073	82657	-92073	82657
X_1 – чистий прибуток ІД – $ЧП_{ІД}$	3,31	1,22	2,71	0,05	-0,08	6,70	-0,08	6,70

Продовження таблиці 4

X ₂ – чистий дохід від реалізації продукції ІД – ЧДРП _{ІД}	0,71	1,27	0,56	0,61	-2,83	4,24	-2,83	4,24
X ₃ – чистий дохід від реалізації продукції – ЧДРП	0,13	0,52	0,24	0,82	-1,32	1,58	-1,32	1,58
X ₄ – фінансові витрати – ФВ	-0,42	11,39	-0,04	0,97	-32,04	31,19	-32,04	31,19
X ₅ – фінансові витрати ІД – ФВ _{ІД}	-85,94	145,66	-0,59	0,59	-490,37	318,49	-490,37	318,49
X ₆ – власний капітал – ВК	0,02	0,01	1,49	0,21	-0,02	0,06	-0,02	0,06
X ₇ – позиковий капітал – ПК	0,01	0,29	0,04	0,97	-0,78	0,80	-0,78	0,80
X ₈ – середня величина дебіторської заборгованості – ДЗ	0,22	0,19	1,16	0,31	-0,30	0,74	-0,30	0,74
X ₉ – середня величина кредиторської заборгованості – КЗ	-0,07	0,43	-0,15	0,88	-1,27	1,14	-1,27	1,14
X ₁₀ – власні оборотні кошти – ВОК	0,07	0,09	0,83	0,45	-0,17	0,32	-0,17	0,32
X ₁₁ – готова продукція – ГП	1,35	2,19	0,61	0,57	-4,73	7,43	-4,73	7,43
X ₁₂ – вироблено продукції від ІД – ВП _{ІД}	-7,46	5,79	-1,29	0,27	-23,52	8,60	-23,52	8,60
X ₁₃ – обсяг реалізованої інноваційної продукції – ОРІП	-1,39	2,69	-0,52	0,63	-8,85	6,08	-8,85	6,08
X ₁₄ – чисельність працюючих – ЧисПр	-32,91	22,37	-1,47	0,22	-95,01	29,19	-95,01	29,19
X ₁₅ – заробітна плата від ІД – ЗП _{ІД}	0,50	1,36	0,37	0,73	-3,28	4,29	-3,28	4,29

Примітка: розроблено автором

Результати регресійного аналізу впливу обраних показників на шукані величини за кожним видом стратегії (табл. 4) дозволили скласти регресійне рівняння щодо розрахунку прогнозного значення виробничої, фінансово-економічної стратегій, що набуває вигляду формул 5-6:

$$\text{ВП}_{\text{ІД}} = 351,90 + X_1 * \text{ЗП} + X_2 * \text{ЧП}_{\text{ІД}} + X_3 * \text{Вндр} + X_4 * \text{ОбТІР} + X_5 * \text{ЧІннвВ} + X_6 * \text{ФВ}_{\text{ІД}} + X_7 * \text{ЧП}_{\text{ІД}} + X_8 * \text{ППрП}_{\text{ІД}}, \quad (5)$$

де ВП_{ІД} – вироблено продукції від ІД, тис. грн.;

$$\text{ЧП} = -4707,81 + X_1 * \text{ЧП}_{\text{ІД}} + X_2 * \text{ЧДРП}_{\text{ІД}} + X_3 * \text{ЧДРП} + X_4 * \text{ФВ} + X_5 * \text{ФВ}_{\text{ІД}} + X_6 * \text{ВК} + X_7 * \text{ПК} + X_8 * \text{ДЗ} + X_9 * \text{КЗ} + X_{10} * \text{ВОК} + X_{11} * \text{ГП} + X_{12} * \text{ВП}_{\text{ІД}} + X_{13} * \text{ОРІП} + X_{14} * \text{ЧисПр} + X_{15} * \text{ЗП}_{\text{ІД}}, \quad (6)$$

де ЧП – чистий прибуток, тис. грн.

За формулою 5 прогноз обсягу виробленої продукції від ІД був визначений шляхом множення розрахованих коефіцієнтів регресії X₁...X_n на відповідний обраний показник фінансової діяльності (ЗП... ППрП_{ІД}). Сума прогнозу обсягу виробленої продукції від ІД у 2017 р. склала 1264,29 грн, що нижче від даних 2016 р. на 1%. Співвідношення коефіцієнтів регресії X₁...X_n за обраними показниками з їх фінансовими значеннями ЧП_{ІД}... ЗП_{ІД} (формула 6) дозволило розрахувати прогноз чистого прибутку, який у 2017 р. становив 1104,66 грн. та зменшився проти 2016 р. на 2%. В цілому впровадження виробничої, фінансово-економічної стратегій є доцільним, але слід розробити способи підвищення їх результативності та мінімізувати можливі загрози в майбутньому.

По ПАТ «Запорізький механічний завод» у 2017 р. отримано зростання прогнозних величин за інноваційною, маркетинговою, технологічною та скорочення за інвестиційною, виробничою, фінансово-економічною стратегіями. Здійснені розрахунки є підтвердженням того, що сформовані стратегії розвитку ЕМІД доцільно впроваджувати на підприємстві, вони є результативними та в майбутньому відбудеться підвищення інноваційної активності, активізація діяльності маркетингового відділу, зростання частки нового обладнання і необхідно вжити заходів щодо збільшення частки інвестиційного капіталу, прискорення автоматизації процесу виробництва, зростання зацікавленості працівників у підвищенні продуктивності та якості праці, підвищення фінансової стійкості, рівня економічного розвитку, підписання контрактів з партнерами, погашення існуючої заборгованості, налагодження фінансового та господарського становища. Сформовані стратегії є ефективними та дозволять налагодити діяльність підприємства і додатковим підтвердженням їх раціональності є отримані прогнозні дані.

ВИСНОВКИ

Загалом слід зазначити, що розрахунок прогнозного значення за кожною стратегією розвитку ЕМІД та їх подальше впровадження на підприємствах машинобудування дозволило з'ясувати перелік стратегій, використання яких буде доцільним у перспективі, необхідність розробки заходів щодо підвищення результативності окремих видів стратегій, визначити проблемні сторони підприємств, необхідність упровадження запропонованих нами стратегій, можливості щодо подальшого розвитку.

Проаналізована система формування стратегії розвитку ЕМІД є доцільною для використання лише на підприємствах машинобудування, оскільки при її розробці було враховано специфіку діяльності даних підприємств. Ця система дозволяє розробити та впровадити в практику підприємства стратегію розвитку ЕМІД, спрогнозувати результативність стратегій розвитку та врахувати особливості формування економічного механізму, його інструменти, принципи, функції, методи, перспективні напрями інноваційної діяльності при розробці стратегії. Тобто основною перевагою системи формування стратегії розвитку ЕМІД є врахування при її побудові особливостей розробки економічного механізму інноваційної діяльності, специфіки існуючої стратегії ІД, можливості прогнозування доцільності впровадження стратегій. Це дозволяє впровадити стратегію в діяльність підприємства, регулювати процес розвитку всіх сфер діяльності, підвищити ефективність виробництва, досягти інвестиційного, економічного, фінансового ефектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Aboal D., Noya N., Rius A. Contract Enforcement and Investment: A Systematic Review of the Evidence. *World Development*, [online] 2014, Vol. 64, Pp. 322-338.
2. Acs Z.J., Audretsch D.B. Innovation in Large and Small Firms: An Empirical Analysis. *American Economic Review*. 1988. No. 78. pp. 678-690.
3. Andreeva E.S., Nechaev A.S. The Mechanism of an Innovative Development of the Industrial Enterprise. *World Applied Sciences Journal*, 2013. No. 27, pp. 21-23.
4. Andrusiv U.Ya., Mazur I.M., Kinash, I.P. Systematic approach to the formation of management mechanism of construction enterprises innovation activity. *Economic Processes Management: International Scientific E-Journal*, 2016, № 4. Available at: <http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2016_4/epm2016_4_2.pdf>
5. Aniskin Y.P., Moiseeva N.K., Rygalin D.B., Sedova O.V. Innovation and Marketing Activity of High Technology Companies in Business Management. *International Journal of Economics and Financial Issues*. 2015. Vol. 5 (Special Issue). pp. 25-33.
6. Arkadiusz Kijek, Mariusz Lisowski, Wacława Starzyńska. Innovation Activity of the Polish Manufacturing Enterprises. *International Advances in Economic Research*. 2013. Vol. 19:33–43. Issue 1. pp 33-43.
7. Arvanitis S. Explaining innovative activity in service industries: micro data evidence for switzerland. *Economics of Innovation and New Technology*. 2008. Vol. 17. Issue 3. pp. 209-225.
8. Batkovsky A.M., Trofimets V.J., Trofimets, E.N. Development of the methodical devicerated financial and economic state enterprises of the military-industrial complex. *Finances and Credit*. 2014. №48(624). p. 34-45.
9. Becker W., Dietz J. «R&D Cooperation and Innovation Activities of Firms: Evidence for the German Manufacturing Industry». *Research Policy*. 2004. No. 33(2). pp. 209-223.

10. Bhattacharya M., Bloch H. Determinants of Innovation. *Small Business Economics*. 2014. №22. pp. 155-162.
11. Bottazzi, L. and Peri, G. Innovation and spillovers in regions: Evidence from European patent data. *European Economic Review*. 2003. Vol. 47. issue 4. pp. 687-710.
12. Breschi S., Malerba F., Orsenigo L. Technological Regimes and Schumpeterian Patterns of Innovation. *The Economic Journal*. 2000. №110(463). pp. 388-410.
13. Brunswicker S., Vanhaverbeke W. Open innovation in small and medium sized enterprises (SMEs): External knowledge sourcing strategies and internal organizational facilitators. *Journal of Small Business Management*. 2015. No. 53(4). pp. 1241–1263.
14. Cantwell J., Fai, F. Firms as the Source of Innovation and Growth: The Evolution of Technological Competence. *Journal of Evolutionary Economics*. 1999. №9(3). pp. 331-366.
15. Chatterjee S. Types of Synergy and Economic Value: The Impact of Acquisitions on Merging and Rival Firms. *Strategic Management Journal*. 1986. Vol. 7. p. 119–139.

УДК 338.43:005.336.1(477)

DOI <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2018-4-40-06>

УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Череп О. Г., д.е.н., доцент, Глушенко Ю. М.

*Запорізький національний університет,
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

zokar1998@gmail.com

Сучасний стан економіки спонукає підприємства до пошуку шляхів підвищення стабільності положення і ефективного використання ресурсів для досягнення максимального економічного ефекту. Досліджено сутність та особливості управління діловою активністю аграрно-промислових підприємств. Опрацьовано GHFWS українських та закордонних вчених. У дослідженнях було виділено основні тлумачення поняття «ділова активність». Ділова активність – це комплексна характеристика, яка втілює різні аспекти діяльності підприємства, а тому визначається системою таких критеріїв, як місце підприємства на ринку конкретних товарів, репутація підприємства як партнера, активність інноваційно-інвестиційної діяльності, конкурентоспроможність. Охарактеризовано основні показники оцінки ділової активності підприємства (внутрішні і зовнішні). Виокремлено умови й обставини для нормальної виробничо-господарської ситуації, при якій фінансові показники будуть зростати. Виконано коефіцієнтний аналіз на прикладі аграрно-промислового ПАТ «Райагропостач» на базі звітності за 2014-2016 рр. Зазначено, що аналізуючи коефіцієнтний показник, слід робити висновки про доцільність роботи аграрного підприємства, його рентабельність і прибутковість. На основі проведеного дослідження виділено 3 рівні ділової активності підприємства: високий (достатній), середній (задовільний), низький (незадовільний). Зазначено, що для ефективного функціонування аграрно-промислових підприємств доцільно використовувати кілька стратегій одночасно, щоб охопити усі фактори, як внутрішнього, так і зовнішнього середовища.

Ключові слова: ділова активність, показники оборотності, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності виробничих запасів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності власного капіталу, управління діловою активністю.

BUSINESS MANAGEMENT AGRARIAN-INDUSTRIAL ENTERPRISES

Cherep O.G., Doctor of Economic Sciences, professor, Glushenko Yu. M.

*Zaporizhzhia National University
Ukraine, 69600, Zaporizhzhia, Zhukovsky str., 66*

The current state of the economy encourages enterprises to find ways to improve the stability of the situation and efficient use of resources to achieve maximum economic effect. The essence and peculiarities of management of business activity of agrarian-industrial enterprises are investigated. The scientific works of Ukrainian and foreign scientists have been worked out. From the research papers, the main interpretations of the concept of "business activity" were highlighted. Business activity is a complex characteristic that embodies various aspects of the company's activity